

pravice jenjale, de ne more kmet od grajšine tudi nič terjati. — Takó se ima ta reč zastopiti.

Tudi na to vprašanje: ali ta patent le same tiste davšine zadeva, ki so jih imeli kmetje ali sicer podložni gruntinim in desetinskim gospodkam odrajtovati? Vam moram odgovoriti, kar sim Vam že enkrat povedal, de si dobro zamerkaite: de ta patent zadeva le davšine in dolžnosti, ki so bile v blagu, v delu ali v denarjih gruntinim in desetinskim gospodkam odrajtovati, ne pa družih zavéz in dolžnost, ki jih imajo kmetje ali drugi posestniki med seboj; té so takó imenovane posébné ali privatne pravice, v ktere se deržava ali cesar s tem patentam ne méša; zakaj v pervim razdelku patenta od 7. kimovca 1848 je očitno in razločno povedano: de ta patent le podložstvo in zavezo *med gruntinimi gospodkami in podložnimi* zadeva, — ktero podložstvo ima z vsimi dolžnostmi in davšinami (s plačilam ali brez plačila) nehati, ktere iz te podložne zavéze izviraajo.

Menim, de je to dovelj zastopno povedano, de v ta patent ne segajo nobene druge posébné ali privatne pravice, ki jih imajo kmetje ali sicer posestniki med seboj, ktere tedaj tudi s tem patentam niso overžene.

Z Bogam! — Drugo pot se bomo na dalje pogovorili. Vaš zvest Jurče.

Zastran novih soseskinih naprav.

Iz Štajarskiga.

Bogu in našimu mladimu milimu cesarju Francu Jožefu bodi hvala, de je čas prišel, v katerim se že po novi vstavi naše nam napovedane soseskne postave začnejo resnično vpeljevati; zakaj slišim, de so v našim Celjskim krogu večidel per vsih kantoni soseskine predstojniki že povabljeni bili, z možmi bistre glave in dobriga serca v pisarnice priti, de bi se z gospodam komisarjem zavolj teh novih, še kmetam premalo znanih reči pametno posvetvali, in potem c. k. kresii na znanje dali novo združenje sosesk, ali ktere soseske bi se rade pod enim predstojnikom združile v poglavitno sosesko ali srenjo.

Pa — žalibog! per vsim tem se veliko napak naključí. Ne vém, od kod zmešnjave zvirajo? Mislim si, de je nekaj slabovednost in kratkoumnost vzrok tajistih, — pa tudi znam reči, de nevošljivost narveči napake naredí, zakaj gotovo se vé od nekterih, de bi radi sami svoji bili, in še rajši gospodje svojih sosedov. — O gerda lakomnost posvetne časti! zakaj se ti takó prederzno med nami obnašaš? Pobéri se od nas! Kjer tebe ni bilo, je vselej prijaznost, žlahtna roža cvetela in ni nikoli osehnéla. Naj si ljudje med seboj prijazno roke podajo v vpeljevanji noviga soseskniga reda; naj gospodje in kmetje prijazno se podpirajo in zdajšno stanove-ločno razpertje in sovraštvo v ljubeznjivo zedinjenje spremenijo, in viši in nižji stanovi naj le eno misel imajo, namreč po besedah svitliga cesarja z druženo močjó po soseskah nar poprej, in potem po deželah, in po celim cesarstvu nove postave po redu in mirno vpeljati, in tako združení vse sovražnike junaško premagati.

Po novih srejskih postavah bo mogla vsaka srenja ali poglavitna soseska, ktera bo samostalna, — če je še takó majhna, srejskiga predstojnika si izvoliti, kateri bo imel vse potrebno oskerbeti; če pa ni v srenji takiga možá, kateri bi znal vse oskerbeti, kakor §. 83. pravi, bo mogla srenja eniga možá za primerjeno plačilo na strani predstojnika imeti, kateri vse potrebno pisanje opravlja; predstojnik sicer nič plačila nima dobiti, pa njegov oskerbnik in pisar se bo mogel plačati, de bo zamogel živeti. Potem se že vidi, de se majhne soseske morajo v eno veliko združiti, de bodo ložej plačilo svojimu oskerbniku vkup spravile.

Neumno bi tedaj bilo, ako bi hotle majhne štiber-

ne soseske samostojne biti, in si takó velike težave nakladati. Tudi morajo že po §. 4. majhne soseske se z drugimi zediniti. Kar pa njih soseskno premoženje zadene, ostane zmiram njih lastnina, če ga nočejo premoženju drugih sosesk pridati; kakor postavim: sejme, lov (jago), soseskne štantne zemljiša i. t. d. kar jim ob létu gotove dohodke prinese: vse to je zmiram njih lastnina.

Kar se med ljudmi sliši: „če se tú ali tam perdružimo, nas bodo uni goljufali, ali za nos vodili“, — je prazno. Vas prašam: ali ne bo imela vsaka soseska svoje namestnike ali zagovornike, ali po postavi reči: odborné svetvavce, ktere si bo ljudstvo samo po številu duš izvolilo in v srenjske zборе pošiljajo? In ali ne véste, de se mora po vstavnih postavah vse očitno (javno) goditi, in de vsak ima pravico v zbor priti poslušat, kakó se pogovarjajo, kakó se godí? Potem bo že vedil, po čim je kaša? Tudi ima vsak pravico tiritati létno rajtingo (račun) v razgled, in po tem takim mislim, de je goljufije in igranja pod klobukam konec.

Naj bo vsaki soseski tedaj priporočeno, dobro premisliti, de bodo veliko ložej velike soseske shajale in svoje troške plačevale, kakor pa majhne. Ložej bo 1000 posestnikov 500 gold. vkup spravilo, kakor pa kakih 80 ali 100. Tudi bo v večih soseskah več pametnih mož se našlo, kakor v majhnih, kateri bodo tudi lahko kaj dobriga in umniga si umislili, prevdarili in sklenili. V današnjih časih vse kriči: Edinost, edinost: veliko, močno, edino Avstrijo! — male soseske se pa nočejo ediniti, ampak se še hočejo raztergati. Za drugo ja soseska Šentpeter zmiram ostane še Šentpeter, in Šentpavl zmiram Šentpavl, če se ravno v eno poglavitno sosesko ali srenjo združite. In tudi mislim, de bo vsak rajši 1 groš plačal (v velikih soseskah) kakor pa 1 goldinar (v majhnih soseskah). To je moja misel, — misel domoljubiga Slovenca. (Slov. Nov.)

V ktere politiške in sodniške kantone bo Krajnska dežela prihodnjič razdeljena?

Kakor so bili cesarski kantoni (Bezirke) dozdej po deželi razdeljeni, takó ne bojo prihodnjič v nobeni deželi več ostali. Nova vstavna naprava bo premenila zraven premembe njih opravkov tudi kraje kantonskih sedežev. V Ljubljanskim nemškem časopisu beremo novo napravo za Krajnsko deželo, ktera bo takale:

Naprava novih kantonskih sodniš se opíra nekoliko na kantonsko napravo, kakoršna je pod Francozam bila, in bo obstala iz 2 velicij deželnih sodniš (Landesgericht) in iz 32 majnsih kantonskih sodniš (Bezirksgericht).

Deželni sodniši bote za celo Krajnsko deželo v Ljubljani in v Novim Mestu.

Kantonske sodniša pa bojo: 1) mesto Ljubljana, 2) okolica Ljubljanska z nekterimi soseskami Novomeške kresíje vred, 3) Krajnj, 4) Radoljca, 5) Krajnska Gora, 6) Teržič, 7) Loka, 8) Kamnik, 9) Bèrdo (Egg ob Podpestch), 10) Zalog (Wartenberg), 11) Verhnjika, 12) Planina, 13) Postojna, 14) Lož (Laas), 15) Bistrica, 16) Senožeče, 17) Ipava, 18) Idria, 19) Velike Lašče, 20) Ribnica, 21) Kočevje, 22) Černomlj, 23) Metlika, 24) Novo Mesto, 25) Žužemberk, 26) Trebnje, 27) Mokronog, 28) Kostanjevica, 29) Kerško Mesto, 30) Novi Dvor (Weixelstein), 31) Zatična, 32) Šmartno pri Litli.

Deželno sodniše Ljubljansko bo obseglo pervih 18, deželno sodniše Novomeško pa 14 poslednjih kantonskih sodniš.